

Komentarz Związku Przedsiębiorców i Pracodawców do pierwszych decyzji gospodarczych Prezydenta Karola Nawrockiego

- Pierwszy miesiąc urzędowania prezydenta Karola Nawrockiego przyniósł nie tylko dużą aktywność polityczną, ale i serię decyzji, które mogą mieć poważne, niekorzystne skutki gospodarcze.
- Do najważniejszych ustaw objętych wetem należały:
 - 1) **Specustawa ukraińska (Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa; Dz.U. 2022 poz. 583 z późn. zm.):** przedłużająca do marca 2026 r. legalny pobyt ok. miliona obywateli Ukrainy w Polsce, umożliwiającą im kontynuowanie zatrudnienia, prowadzenie działalności gospodarczej i korzystanie z części świadczeń socjalnych;
 - 2) **Ustawa wiatrakowa (Projekt ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw; druk 1130):** projekt zakładał zniesienie bariery tzw. 10H, umożliwienie budowy nowych turbin wiatrowych w odległości min. 500 m od zabudowań, repowering istniejących elektrowni), a także wsparcie dla biometanu i biogazu;
 - 3) **Ustawa deregulacyjna w energetyce (Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu dokonania deregulacji w zakresie energetyki; druk 1310):** przewidująca m.in. uproszczenie rachunków za energię elektryczną (ujednoliczony i czytelny wzór faktury), a także ułatwienia w realizacji inwestycji OZE do 5 MW, co miało wesprzeć lokalnych przedsiębiorców i gospodarstwa domowe.
- Weta wobec wspomnianych kluczowych ustaw, od transformacji energetycznej po regulacje dotyczące imigrantów, oceniamy krytycznie. Szczególnie negatywnie odnieść należy się do zawetowania specustawy ukraińskiej. Jednocześnie, pozytywnie oceniamy zapowiedź weta w przedmiocie potencjalnej podwyżki akcyzy wykraczającej poza poziomy ustalony tzw. „mapą akcyzową” – łamanie zawartych z biznesem porozumień nie służy budowaniu zaufania między administracją publiczną a przedsiębiorcami.

1. Energetyka – znaczenie ustaw wiatrakowej i deregulacyjnej

Ustawa wiatrakowa (druk 1130) była odpowiedzią na wieloletnie bariery w rozwoju lądowej energetyki wiatrowej. Wprowadzona w 2016 r. zasada tzw. 10H (minimalnej odległości turbiny od zabudowań odpowiadającej dziesięciokrotności jej wysokości) w praktyce niemal zablokowała rozwój nowych farm. Według danych Polskiego

Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej, ponad 99% powierzchni kraju zostało wyłączone z inwestycji.

Przyjęta przez parlament ustawa zakładała:

- **redukcję odległości minimalnej do 500 metrów;**
- **dopuszczenie repoweringu**, czyli wymiany starych turbin na nowe, o większej sprawności i niższej emisyjności;
- **wyłączenie terenów chronionych** (parki narodowe, rezerваты) z lokalizacji inwestycji.

Warto zaznaczyć, że ostateczne decyzje dotyczące lokalizacji inwestycji i ich odległości od zabudowań podejmować miały gminy – po obowiązkowych konsultacjach z mieszkańcami.

Ustawa deregulacyjna (druk 1310) miała inny, ale równie istotny wymiar. Po pierwsze, wprowadzenie czytelnego i jednolitego wzoru rachunku za prąd pozwoliłoby konsumentom lepiej rozumieć strukturę opłat i porównywać oferty. Po drugie, projekt przewidywał uproszczenie procedur inwestycyjnych dla odnawialnych źródeł energii o mocy do 5 MW - miało to być głównie ułatwieniem dla samorządów, rolników i sektora MŚP.

Obie ustawy były efektem konsultacji z biznesem i samorządami. Organizacje pracodawców (w tym Związek Przedsiębiorców i Pracodawców) podkreślały, że stabilne i przewidywalne prawo energetyczne jest jednym z warunków zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki.

Weto wobec tych projektów oznacza w praktyce spowolnienie rozwoju OZE, utrzymanie barier inwestycyjnych oraz ryzyko wzrostu kosztów energii zarówno dla przemysłu, jak i dla obywateli. Mając to na uwadze, liczymy że w niedalekiej przyszłości uda się wypracować regulacje zmierzające do zmiętygowania powyższych ryzyk, które będą miały szanse zostać przyjętymi.

2. Ukraińcy a polska gospodarka

Najwięcej emocji wywołała jednak decyzja Prezydenta o wecie odnośnie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

Podjęta przez pana prezydenta decyzja wprowadza poważną niepewność prawną zarówno wśród obywateli Ukrainy, jak i pracodawców, którzy ich zatrudniają. Obecne regulacje legalizujące pobyt wygasają we wrześniu 2025 r., a brak ich przedłużenia oznacza groźbę paraliżu urzędów wojewódzkich już w nadchodzących miesiącach. Setki tysięcy cudzoziemców będzie zmuszonych ponownie składać wnioski legalizacyjne, co doprowadzi do „zakorkowania” właściwych urzędów i wydłużenia

terminów. Najmocniej odczują to branże o chronicznym deficycie pracowników m.in. budownictwo, transport, rolnictwo, przetwórstwo czy sektor opieki, w których to Ukraińcy stanowią dziś istotny segment kadry.

Warto spojrzeć również na dane ekonomiczne, które dowodzą że Ukraińcy nie są obciążeniem, lecz w istotnym stopniu przyczyniają się do rozwoju polskiej gospodarki.

Dane liczbowe:

- **Aktywność zawodowa uchodźców**
 - Polska miała najwyższy w OECD poziom zatrudnienia uchodźców z Ukrainy - 65% w 2023 r.
 - W 2024 r. wskaźnik ten wzrósł do 69%, wobec 75% wśród Polaków.
- **Wpływy do systemu ubezpieczeń społecznych**
 - 825 tys. obywateli Ukrainy opłaca składki do ZUS, co odpowiada za ponad 5% wpływów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
- **Działalność gospodarcza**
 - W latach 2022-2024 obywatele Ukrainy założyli w Polsce 89 tys. Firm (obecnie co dziesiąta nowa działalność gospodarcza w Polsce jest zakładana przez Ukraińców).
- **Wpływy podatkowe i koszty świadczeń**
 - W 2024 r. wpływy podatkowe od obywateli Ukrainy (bez VAT) wyniosły 17,7 mld zł, a koszty świadczeń społecznych i zdrowotnych - 3,3 mld zł.
- **Wpływ na PKB**
 - Według NBP imigranci w latach 2021–2023 dodawali średnio 0,5 pkt proc. rocznie do wzrostu PKB, co odpowiadało za ok. 18% całego wzrostu w tym okresie.
- **Koszty społeczne**
 - Na koniec 2024 r. tylko 0,5% Ukraińców było zarejestrowanych jako bezrobotni.
 - Emerytury pobierało 17,5 tys. cudzoziemców (0,24% wszystkich świadczeń), a ich koszt stanowił zaledwie 0,083% wydatków emerytalno-rentowych ZUS.

2.1. Trzy scenariusze rozwoju sytuacji

Brak przedłużenia specustawy ukraińskiej otwiera przed polską gospodarką kilka możliwych ścieżek rozwoju sytuacji, różniących się skalą ryzyka i potencjalnymi kosztami. Wiele zależy od tego, jak szybko i w jakiej formule ustawodawca zdecyduje się rozwiązać problem niepewnego statusu prawnego setek tysięcy obywateli Ukrainy. Analizując możliwe konsekwencje, można wyróżnić trzy główne scenariusze:

1. **Masowy wyjazd Ukraińców** - gospodarka traci pracowników, rosną koszty usług i presja płacowa;
2. **Korki w urzędach legalizacyjnych** - brak sprawnych procedur zniechęca pracodawców i osłabia aktywność imigrantów;
3. **Kompromis ustawowy** - najlepszy scenariusz, pozwalający utrzymać wkład Ukraińców w gospodarkę przy jednoczesnym zapewnieniu równych i przejrzystych zasad.

Podsumowanie

Pierwsze decyzje Pana Prezydenta w dziedzinie gospodarki, to znaczy zażalenie ustaw dotyczących rozwoju OZE w Polsce oraz tzw. specustawy ukraińskiej, oceniamy negatywnie. Liczymy na otwartą i rzetelną dyskusję o potrzebie szybkiego wprowadzenia zmian zawartych w podważonych przez prezydenta ustawach – jesteśmy w tym zakresie w pełni gotowi do dialogu i przedstawiania argumentacji biznesu. Jednocześnie, zwracamy uwagę że nie wszystkie decyzje o wetach lub ich zapowiedzi z ostatniego okresu oceniamy krytycznie – deklaracja zażalenia podwyżek akcyzy na alkohol wykraczających poza „mapę akcyzową” uzgodnioną z przedsiębiorcami kilka lat temu to dobra decyzja, sprzyjająca budowaniu zaufania biznesu do państwa i zawieranych z jego przedstawicielami porozumień.

Bibliografia

1. *Projekt ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw*; druk 1130;
2. *Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu dokonania deregulacji w zakresie energetyki*; druk 1310;
3. *Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*; Dz.U. 2022 poz. 583 z późn. zm.
4. Polski Instytut Ekonomiczny, Raport: Polacy o cudzoziemcach na rynku pracy – fakty, mity, opinie
<https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2024/06/Polacy-o-cudzoziemcach.pdf>;
5. UNHCR & Deloitte, *The Economic Impact of Ukrainian Refugees in Poland* (2024).
https://www.deloitte.com/content/dam/assets-zone2/pl/pl/docs/services/consulting/2025/Analysis_of_the_impact_of_refugees_from_Ukraine_on_the_economy_of_Poland.pdf?icid=learn_more_content_click?icid=learn_more_content_click;
6. Eurostat, *Temporary Protection for persons fleeing Ukraine*, 2024.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics;

7. OECD, International Migration Outlook 2024
https://www.oecd.org/en/publications/international-migration-outlook-2024_50b0353e-en/full-report/disclaimer.html#disclaimer;
8. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Cudzoziemcy w systemie ubezpieczeń społecznych, raport 2024–2025
https://www.zus.pl/documents/10182/2322024/Cudzoziemcy+w+polskim+systemie+ubezpiecze%C5%84+spo%C5%82ecznych_2024.pdf/cd967177-14c1-e5ad-7af2-a272696b20e6?t=1747742055902;
9. Demagog, *Ukraińcy w Polsce. Są wsparciem czy obciążeniem dla budżetu?* 2024,
https://demagog.org.pl/analizy_i_raporty/ukraincy-w-polsce-sa-wsparciem-czy-obciazeniem-dla-budzetu/?utm_source=chatgpt.com;
10. Narodowy Bank Polski, Raport o inflacji, 2023 (rozdział o rynku pracy i migracji)
<https://nbp.pl/wp-content/uploads/2023/11/Raport-o-inflacji-listopad-2023-PL.pdf>;
11. Rzeczpospolita, *Weto Karola Nawrockiego może utrudnić życie polskim firmom i pracownikom z Ukrainy*
https://www.rp.pl/rynek-pracy/art42908661-weto-karola-nawrockiego-moze-utrudnic-zycie-polskim-firmom-i-pracownikom-z-ukrainy?utm_source=salesmanago&utm_medium=email&utm_campaign=redakcja&utm_content=na-dzien-dobry-polityka-biznes-prawo-art42908661-weto-karola-nawrockiego-moze-utrudnic-zycie-polskim-firmom-i-pracownikom-z-ukrainy&smclient=29a77a9d-74f3-11ef-aa11-3cfdfeb6e6ec